26-мĕш çул тухать. Хакĕ 20 пус.

1943
МАРТ
7
ВЫРСАРНИКУН
53(6290) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

Пирĕн войскăсем ГЖАТСК хулине йышăнса илнĕ

Икĕ хут штурмланă хыççăн пирĕн войскăсем ГЖАТСК хулине йышăнса илнĕ. Тытса илнĕ трофейăсене не шута илеççĕ.

СОВИНФОРМБЮРО.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Совет Союзĕн хĕçпăшаллă вăйĕсен Верховный Главнокомандующине И. В. Сталина çар званийĕ—Совет Союз Маршалĕн званине парасси çинчен

Совет Союзĕн хĕçпăшаллă вăйĕсен Верховный Главнокомандующине Иосиф Виссарионович СТАЛИНА çар званийĕ — Совет Союз Маршалĕн званине парас.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН ПРЕДСЕДАТЕЛĔ
М. КАЛИНИН.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН СЕКРЕТАРĔ
А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль. 1943 çулти мартăн 6-мĕшĕ.

* * *

Совет хĕрарăмĕ

Ыран — Хĕрарăмсен Пĕтĕм Тĕнчери Коммунистла Кунĕ. Çав куна пирĕн совет хĕрарăмĕсем отечественнăй вăрçă фрончĕсенче тата тылра çĕнĕ çĕнтерÿсем тунипе паллă тăваççĕ.

Чуралăхран хăтарнă ирĕклĕ совет хĕрарăмĕ социализм строительствинче мирлĕ вăхăтра та пысăк вăй пулса тăнă. Халĕ, вăрçă вăхăтĕнче, хĕрарăм тăван çĕршывăн пурнăçĕнче татах та пысăкрах вырăн йышăнчĕ. Фронта кайнă ывăлĕсемпе мăшăрĕсем, пиччĕшĕсемпе шăлнĕсем вырăнне тăрса, хĕрарăмсем государствăпа обществăн ертсе пыракан ĕçĕсенче, ялсоветсемпе колхозсен председателĕсем, бригадирсем пулса ĕçлеме тытăнчĕç. Вуншар та çĕршер пин хĕрарăм, фабрикăсемпе заводсене пырса, станоксем умне тăчĕç. Вĕсем халиччен нихăçан ĕçлесе курман йывăр профессисене кĕске вăхăтрах вĕренсе алла илчĕç. Пиншер совет хĕрĕсем тракторсем çине ларчĕç, комбайн штурвалĕ умне тăчĕç. Хĕрарăм тылра хуçалăхпа вăрçă задачисене татса паракан вăй пулса тăчĕ.

Совет влаçĕ панă ирĕклĕ пурнăçра пирĕн чăваш хĕрарăмĕ уйрăмах пысăк утăмсемпе малалла кайрĕ. Ĕлĕкхи вăхăтра тĕпел кукринчен те тухма пултарайман, ĕмĕрхи йăласемпе тĕшмĕшлĕх тата тĕттĕмлĕх тыткăнĕнче пурăннă, трахомăпа асапланса сĕм суккăр пулса ларса шăпа умĕнче тăнă чăваш хĕрарăмĕ совет саманинче ирĕке тухса, государствăпа обществăн пур ĕçĕсене те хутшăнма тытăнчĕ. Халĕ ĕнтĕ чăваш хĕрарăмĕ тума пултарайман ĕç çук. Чăваш совет хĕрарăмĕн ĕçри хастарлăхĕ, унăн политикăллă активлăхĕ татах та ытларах ÿсрĕ. Чăваш хĕрарăмĕсенчен ĕнтĕ сахал мар çынсем ялсовечĕсемпе район совечĕсен, Чăваш АССР, РСФСР тата СССР Верховный совечĕсен депутачĕсем пулса ĕçлеççĕ. Хĕрарăмсем халĕ, аслă çулпуç Сталин юлташ фронта ĕçлĕн пулăшса тăма чĕннине ответлесе, çĕршывпа фронт ыйтнине пурне те туса парассишĕн пĕтĕм вăя хурса тăрăшаççĕ.

Вĕсем, тăван çĕршыв умĕнчи тивĕçлĕхе туйса, ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеççĕ. Вĕсем техникăна вĕренеççĕ, кăткăс машинăсем çинче ĕçлеме хăнăхаççĕ, агротехникăпа зоотехникăн ăслăлăхĕпе ăсталăхне вĕренсе алла илеççĕ. Çакăнпа пĕрлех совет хĕрарăмĕсемпе хĕрĕсем пирĕн паттăр воинсене ăшă тумтирсем çĕлесе, алшиш-чăлхасем çыхса парса пулăшаççĕ; çапăçу хирĕнчи паттăрсене пĕтĕм чун-чĕререн юратнине палăртса, боецсем патне паха парнесем яраççĕ. Колхозницăсем хăйсем ĕçлесе илнĕ тырпулпа апат-çимĕçсенчен Хĕрлĕ Çар фондне нумай параççĕ, хăйсем перекетлесе хăварнă укçа-тенкĕне танксемпе самолетсем тунă çĕре хываççĕ.

Совет хĕрарăмĕ тăван çĕршыва чун-чĕререн юратнине, хăйĕн патриотизмне нумай енĕпе палăртать. Çĕршер хĕрарăмсем фронтовиксен, фронт таврашĕнчен куçса килнĕ çынсен тăлăха юлнă ачисене усрама илсе, вĕсене, хăйсен тăван ачисене пăхнă пекех, пăхса çитĕнтереççĕ. Çĕршер хĕрарăмсем госпитальсенче сестрасем пулса ĕçлеççĕ, çапăçу хирĕнче аманнă боецсене тăванла ăшă кăмăлпа пăхаççĕ. Вуншар пин совет хĕрарăмĕсем аманнă боецсен пурнăçне çăлса хăварма хăйсен юнне параççĕ.

Совет хĕрарăмĕ çавăн пекех çапăçу хирĕнче те хăйĕн пысăк паттăрлăхне кăтартса парать. Ылханлă фашистсене хаярран курайман совет патриоткисем аслă çĕнтерÿ кунне çывхартассишĕн хăйсен пурнăçĕсене хĕрхенмесĕр кĕрешеççĕ. Нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан кĕрешÿ фронтĕнче паттăрлăх кăтартса, сахал мар хĕрарăмсем Совет Союзĕн Геройĕсем пулса тăчĕç. Совет халăхĕ çамрăк комсомолкăн—Зоя Космодемьянская партизанкăн паттăр ĕçне нихăçан та манмĕ. Лиза Чайкина, Антонина Петрова партизанкăсен тата ытти çĕршер паттăр совет хĕрĕсен вилĕмсĕр ячĕсем ĕмĕр-ĕмĕр çуталса тăрĕç.

Пирĕн чăваш хĕрĕсем те фронтра врачсем, медсестрасем, связистсем пулса сахал мар ĕçлеççĕ. Старши военфельдшер Федора Гайкина юлташăн ячĕ пĕтĕм чăваш халăхĕшĕн паллă пулса тăчĕ. Вăл тăлăх ÿснĕ хĕрача. Пĕчĕккĕ чухне, ылханлă патша саманинче, амăçури амăшĕ ăна хĕллехи сивĕре юр çине кăларса пăрахнă пулнă. Ана кÿршĕсем тупса кăна çăлса хăварнă. Унăн ача чухнехи пурнăçĕ ытти пиншер чăваш çамрăкĕсен пурнăçĕ пекех асаплă пулнă. Çав ĕлĕкхи асаплă, чуралла пурнăçа каялла тавăрма хăпăнакан гитлеровецсене хирĕç Гайкина юлташ хăйĕн вăйне хĕрхенмесĕр паттăррăн кĕрешет. Вăрçă пуçлансан, вăл, хăйĕн икĕ ача пуррине пăхмасăрах, фронта тухса кайнă. Вăрçă пуçланнăранпах ĕнтĕ вăл çапăçу хирĕнче кĕрешет, аманнă вуншар та çĕршер боецсене çапăçу хирĕнчен илсе тухса, суранĕсене тимлĕ алăпа çыхса, вĕсен пурнăçĕсене сыхласа хăварать. Гайкина юлташăн фронтри паттăрла ĕçне хисепе хурса, пирĕн правительство ăна икĕ орденпа наградăларĕ. Чыс та мухтав çулăмлă совет патриоткине!

Хĕрарăмсен Пĕтĕм Тĕнчери Коммунистла Кунĕнче пирĕн совет патриоткисем хăйсен фронтри тата тылри халиччен тунă çитĕнĕвĕсене пăхса тухса, хăйсене валли татах та пысăкрах ĕçсем палăртса хурĕç. Фронта пулăшассишĕн, ылханлă тăшмана çĕнтерсе мирлĕ те телейлĕ пурнăç чечекленмелле тăвассишĕн вĕсем татах та хастарланрах вăй хурса ĕçлĕç.

Партипе совет организацийĕсен, пирĕн совет общественноçĕн задачи — совет хĕрарăмĕн ĕçри хастарлăхне, унăн политикăллă активлăхне татах та ытларах ÿстерме, совет хĕрарăмĕсене государствăпа обществăн ертсе пырас ĕçĕсене, производствăна татах та ытларах явăçтарма тăрăшасси, станок умне тăнă, трактор çине ларнă, комбайн штурвалĕ умне тăнă хĕрарăмсемпе хĕрсене техникăна татах та тĕплĕнрех вĕренме пулăшасси пулса тăрать.

Отечественнăй вăрçăн хальхи татăклă самантĕнче совет хĕрарăмĕсен тăшмана çĕмĕрсе тăкас тесе татах та хĕрÿлленрех, пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле. Хĕрлĕ Çар наступлени тăвать, нимĕçсене совет çĕршывĕнчен массăллăн хăваласа кăларас ĕç пырать. Анчах тăшман вăйлă-ха, вăл хаяррăн хирĕç тăрать. Гитлерла Германие хирĕç пыракан кĕрешÿ пирĕн пĕтĕм вăй-хала, мĕнпур резервсене мобилизацилеме хушать.

Большевиксен партин Центральный Комитечĕ работницăсене, колхозницăсене, интеллигентла ĕçри хĕрарăмсене, санитаркăсене, медсестрасене, врачсене, связисткăсене, мухтавлă партизанкăсене, Совет Союзĕнчи мĕнпур ĕçхĕрарăмĕсене, Хĕрарăмсен Пĕтĕм Тĕнчери Кунĕ ячĕпе саламласа, вĕсене отечественнăй вăрçăн хальхи татăклă самантĕнче хăйсен пĕтĕм вăйне нимĕç захватчикĕсене пуçĕпех çапса аркатнă çĕре пама чĕнчĕ.

Совет хĕрарăмĕсем большевиксен партин чĕнĕвĕ çине фронтра тата тылра çĕнĕ çĕнтерÿсем тунипе ответлĕç.

МУСКАВ, КРЕМЛЬ.

СТАЛИН юлташа

Сирĕн телеграммăна, нимĕç захватчикĕсене çапса аркатас ĕçе хывнă пирĕн пĕчĕк пулăшăва пысăккăн хакланăскере, Чăваш республикинчи комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем çав тери хавасланса тата Сире, пирĕн аттепе учителе, вĕçĕ-хĕррисĕр юратса йышăнчĕç. Сирĕн салама тата Хĕрлĕ Çар ячĕпе тав тунине ответлесе, Чăваш Автономиллĕ Советлă Социализмлă Республикинчи комсомолецсемпе çамрăксем боевой самолетсен «Комсомолец Чувашии» эскадрильине тума малтан пухнă 6 миллион тенкĕсĕр пусне çĕнĕрен 5 миллион тенкĕ пухса Госбанка хыврĕç. Республикăри комсомолецсемпе çамрăксем боевой самолетсен «Комсомолец Чувашии» ятлă эскадрильине тума мĕнпурĕ 11 миллион тенкĕ укçа пачĕç.

Пиншер çамрăк арçынсемпе хĕрсем, курайман тăшмана часрах çапса аркатас кăмăлпа çунса тăракансĕрсем, çар ĕçне вĕренеççĕ, Хĕрлĕ Çарăн квалификациллĕ воинĕсем пулма хатĕрленеççĕ. Республикăра профсоюзсемпе комсомолăн Хĕрлĕ Çар XXV çул тултарнă ятпа иртterекен йĕлтĕрлĕ кросĕ йĕркеллĕн пуçланчĕ. Кросăн малтанхи кунĕнче старта 35.000 çын тухрĕ. Комсомолецсемпе колхоз çамрăкĕсем фронтри иккĕмĕш çуркуннене активлăн хатĕрленеççĕ. Çуракине хăвăрт тата йĕркеллĕн иртterме, 1943 çулта пысăк тухăçлă тырпул туса илме тата çĕршывпа фронта продовольстви, промышленноçа чĕр тавар ытларах пама Чăваш Республикинчи комсомолецсемпе çамрăксем мĕнпур вăйпа тăрăшĕç, тесе Сире, Сталин юлташ, сăмах паратпăр.

ВЛКСМ ЧĂВАШ
ОБКОМĔН СЕКРЕТАРĔ
ПЕТР МИХАЙЛОВ.

ШУПАШКАР

ВЛКСМ Чăваш Обкомĕн секретарьне Петр Михайлов юлташа

Чăваш Автономиллĕ Советлă Социализмлă Республикинчи комсомолецсемпе çамрăксене, боевой самолетсен «Комсомолец Чувашии» ятлă эскадрильине тума малтан пухнă 6 миллион тенкĕсĕр пуçне çĕнĕрен 5 миллион тенкĕ пухнăскерсене, манран хĕрÿллĕ салам калăр тата Хĕрлĕ Çар ячĕпе тав тăвăр.

И. СТАЛИН.

* * *

СОВЕТ СОЮЗĔ ТĂРĂХ

ИРĔКЕ ТУХНĂ РАЙОНСЕНЕ ПĔТĔМ ÇĔРШЫВ ПУЛĂШАТЬ

Нимĕç оккупанчĕсенчен ирĕке тухнă районсене пулăшас шутпа Туркмени ĕçхалăхĕ 15 пин пуç майракаллă выльăх, 2.000 плугпа сÿре, пахча-çимĕç вăрлăхĕ нумай, столовăй валли тата телефон станцийĕсем валли оборудовани ярать.

* * *

Молотов облаçĕнчи МТС-сем ирĕке кăларнă Ростов облаçĕн районĕсене 211 трактор, 209 плуг тата тĕрлĕ инструментсем янă. Ростов облаçне 289 тракторист, старши механик, агрономсем, ялхуçалăхĕнчи ытти специалистсем тухса кайнă. (ТАСС).

ФИЛЬМ «СТАЛИНГРАД»

СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Кинематографи ĕçĕсен Комитетĕнче çĕнĕ, документсем тăрăх тунă «Сталинград» ятлă фильма пăхса тухнă. Ăна 15 кинооператор çапăçу вырăнĕнчех ÿкернĕ. Вăл хулана паттăррăн хÿтĕленине, нимĕçсен суйласа илнĕ 22 дивизине çавăрса илсе пĕтерсе тăкассине хатĕрленине тата ăна пурнăçа кĕртнине пĕтĕмпех кăтартса парать. Хулара пынă хаяр çапăçусене те нумай кадрсенче кăтартса панă. Операторсем гитлерла генералсене тыткăна илнине, вăл шутрах генерал-фельдмаршал Паулюса тыткăна илнине, нимĕçсемпе румынсен чаçĕсем массăллăн тыткăна парăннине кăтартса панă.

«Сталинград» фильма çывăхри кунсенчех экрансем çинче кăтартма тытăнаççĕ. (ТАСС).

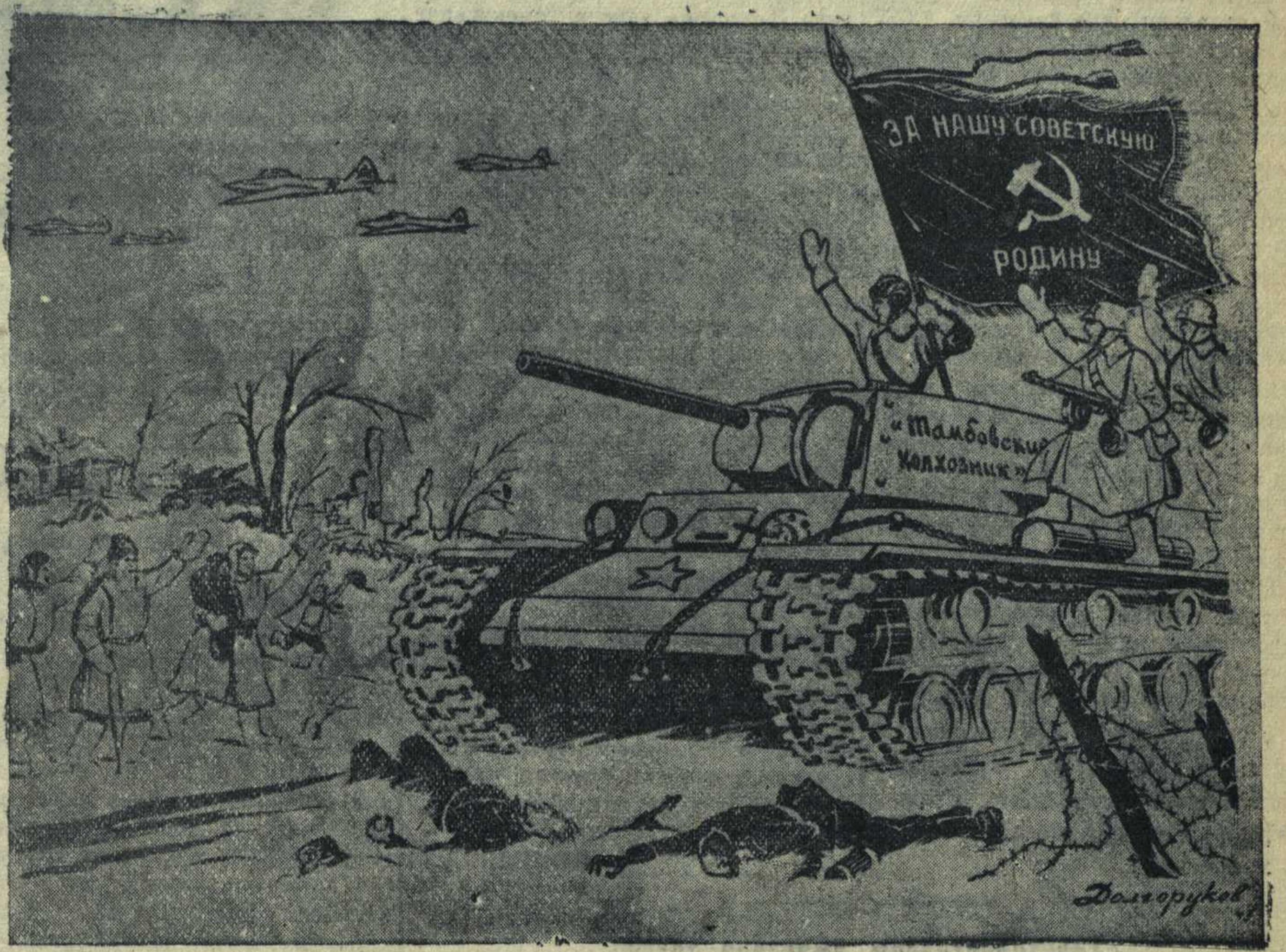

ПĔТĔМ ВĂЯ—ХĔРЛĔ ÇАРА ПУЛĂШМА!

Совет Информаци Бюровĕнчен

Мартăн 5-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерÿ

Мартăн 5-мĕшĕнче пирĕн войскăсем малтанхи енелле наступлениллĕ çапăçусем туса пынă.

* * *

Мартăн 4-мĕшĕнче пирĕн авиаци чаçĕсем фронтăн тĕрлĕ участокĕсенче войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 100 автомашинăна çити пĕтерсе тăкнă е сиенленĕ, артиллерин 15 батарейине пусарса лартнă, боеприпассен 4 складне сирпĕнтерсе янă.

* * *

Ржевран кăнтăр-хĕвеланăçнерехре пирĕн войскăсем ăнăçлăн малалла тапăнса пынă, халăх пурăнакан 50 пункта ытла тытса илнĕ. Нимĕçсем çапăçусене пехота, танксем тата артиллери кĕртсе ярса, вăйлăн хирĕç тăраççĕ. Пирĕн войскăсем тăшманăн оборонине çĕмĕреççĕ, тăшмана меллĕ рубежсенче çирĕпленсе ларма памаççĕ. Н-ски чаçăн боецĕсем юханшыв урлă каçнă та халăх пурăнакан пĕр пысăк пункта тытса илнĕ. Гитлеровецсене 300 çынна ытла пĕтерсе тăкнă, 7 оруди, 3 миномет тата пĕр радиостанци тытса илнĕ.

Тепĕр участокра пирĕн подразделенисем 6 танк, 60.000 патрон тата ытти трофейăсем те тытса илнĕ.

* * *

Дон çинчи Ростовран хĕвеланăçнерехре пирĕн войскăсем пĕр кун хушшинче 200 гитлеровеца ытла вĕлернĕ, нимĕçсен 3 танкне тата темиçе орудине персе çĕмĕрнĕ. Пехотăн хĕçпăшалĕпе персе, нимĕçсен 3 самолетне ÿкернĕ.

* * *

Ворошиловградран кăнтăр-хĕвеланăçнерехре пирĕн чаçсем вăйлăн çапăçса 300 гитлеровеца çити пĕтерсе тăкнă, 2 танка персе çĕмĕрнĕ, 6 пулемет тата 4 противотанковăй пăшал тытса илнĕ. Тепĕр участокра совет боецĕсем контратака тунă тăшмана сирсе янă, тăшманăн пехотине 2 взвод ытла пĕтерсе тăкнă.

* * *

Харьковран çурçĕр-хĕвеланăçнерехре Н-ски часть нимĕç пехотин батальонне аркатса тăкнă, 4 противотанковăй оруди, 11 пулемет тата боеприпассем тиенĕ 5 автомашина тытса илнĕ.

* * *

Севск районĕнче пирĕн войскăсем ăнăçлăн малалла тапăнса пынă, халăх пурăнакан темиçе пункта тытса илнĕ. Пĕр участокра нимĕçсем пирĕн чаçсене малалла кайма чарас тесе контратака тунă, контратакăна танксем пулăшса пынă. Çав çапăçура нимĕçсен 7 танкне çунтарса янă, 3 танкне персе çĕмĕрнĕ. Севск хулинче пирĕн чаçсем 515 çынна тыткăна илнĕ, продовольствипе выльăх апачĕн 4 складне, йышлă хĕçпăшалсемпе боеприпассем тата ытти трофейăсем те тытса илнĕ.

* * *

Льговран хĕвеланăçнерехре пирĕн чаçсем, тăшман хирĕç тăнине çĕнтерсе, халăх пурăнакан 10 пункта тытса илнĕ. Çапăçу хирĕнче тăшманăн 1.000 çити вилли выртса юлнă. Нимĕçсен 650 салтакĕпе офицерне тыткăна илнĕ. 16 оруди, 5 автомашина, 30 лав, продовольстви складне тата ытти трофейăсем те тытса илнĕ.

* * *

Украинăри районсенчен пĕринче кĕрешекен партизансен отрячĕ чугунçул станцине тата тăшманăн çав станци патĕнчи поселокри гарнизонне ăнăçлăн тапăннă. Хаяррăн çапăçса, партизансем нимĕçсен 100 салтакне çити, майора тата икĕ обер-лейтенанта вĕлернĕ. Совет патриочĕсем 5 склада, автомашинăсем ларнă гаража, 50 тонна горючие пĕтерсе тăкнă, паровоза тата чугунçулăн икĕ километр тăршшĕ участокне сирпĕнтерсе янă. Партизансем трофейăсем чылай тытса илнĕ.

* * *

Çурçĕр-хĕвеланăç фронтĕнчи участоксенчен пĕринче нимĕçсен 290-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи 502-мĕш полкри салтаксен пĕр ушкăнне тыткăна илнĕ. 8-мĕш ротăран тыткăна лекнĕ обер-ефрейтор Георг Боберг çапла каласа панă: «Пĕлтĕр кĕркунне пирĕн ротăна пĕр нимĕç журналисчĕ — Берлинри пĕр хаçатăн редакторĕ пырса кайрĕ. Вăл салтаксем паракан ыйтусене итлеме тата çав ыйтусем çине ответ пама кăмăл турĕ. Салтаксем унран çапла ыйтрĕç: «Вăрçă хăçан пĕтĕ-ши?», «Хĕлле Хĕвелтухăç фронтĕнче вăйлă çапăçусем пулса иртессе кĕтмелле-и?», терĕç. Редактор çапла каларĕ: «Германи çарĕ Сталинград патĕнче вырăссене часах çапса аркатĕ те Атăл çинчи çав крепоçа тытса илĕ. Сталинграда илни вăл вырăссен пырне пăвнипе пĕрех пулса тăрать. Кăнтăрта нимĕç çарĕ хĕл лараччен Кавказа оккупацилесе пĕтерĕ, унти нефть кăларакан вырăнсене тытса илĕ. Вара Хĕвелтухăçĕнче вăрçă, пĕтĕмĕшпе илсен, пĕтнĕ теме пулать. Кăнтăртипе Кавказри пуянлăхсене хăйĕн аллине çавăрса илсен, Германин пурлăх ресурсĕсем питĕ нумай хутшăнаççĕ. Вара командовани Хĕвелтухăçĕнчи фронтран нимĕç войскисен виçĕ пайĕнчен икĕ пайне Хĕвеланăçне илсе кайĕ те Англие татăклăн пырса çапĕ. Çитес хĕлле Хĕвелтухăç фронтĕнче вăйлă çапăçусем пулаймаççĕ. Гитлер малтанах пурне те шутласа хунă. Вырăссем вырăнти çапăçусем тăвĕç, анчах та вĕсем лару-тăрăва улăштараймĕç», терĕ.

Халĕ çав редактора аса илсе нумай салтаксем çапла калаççĕ: «Çав сÿпĕлти пирĕн алла лексен эпир ăна кăтартăттăмăрччĕ», теççĕ».

МАЙ УЯВĔ УМĔНХИ СОЦИАЛИЗМЛĂ ĂМĂРТУ

Çĕмĕрлери предприятисенче

Çĕмĕрлери «Большевик» завод коллективĕ февраль уйăхĕнчи производство планне 110 процент тултарчĕ. Çакă вăл вăрçă пуçланнăранпа завод коллективĕ тунă çĕнтерÿсенчен чи чапли пулчĕ. Январьтипе танлаштарсан, ĕç тухăçлăхĕ 57 процент ÿснĕ, чĕртавара 3,5 процент перекетленĕ.

Çак кунсенче партипе хуçалăх тата профсоюз активĕн канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу, заводăн февраль уйăхĕнчи ĕçĕсене пăхса тухса, унăн малашнехи ĕçĕсене палăртрĕ. Канашлура Н-ски завод коллективĕ чĕнсе калалнă çырăва сÿтсе-яврĕç. Май уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăнса, завод коллективĕ март тата апрель уйăхĕсенчи производство планне 105 процент тултарма, ĕç тухăçлăхне 25 процент ÿстерме, продукцин хăйне ларакан хакне 5 процент йÿнетме, чĕр-тавара 3 процент чухлĕ перекетлеме обязательство илчĕ. Кунсăр пуçне Май уявĕччен заводра 75.000 тенкĕлĕх рационализациллĕ сĕнÿсем пухмалла, 25 çамрăк рабочие вĕрентсе хатĕрлемелле, подсобнăй хуçалăха çураки валли лайăх хатĕрлесе çитермелле тата машинно-тракторнăй станци валли 5.000 штука болтсемпе гайкăсем тата ытти детальсем хатĕрлемелле.

Комбинат келлективĕ март уйăхĕнче, февральтипе танлаштарсан, продукци 37 процент чухлĕ ытларах туса кăларма обязательство илнĕ. Уйрăм цехсем—Зимин, Абузахмин юлташсен цехĕсем иртнĕ уйăхринчен 55 процент тухăçлăрах ĕçлеме пулнă.

Май уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва пур цехсем те хутшăнчĕç. Кулленхи çитĕнÿсене çирĕплетсе, рабочисемпе работницăсем ĕç тухăçлăхне вĕçĕмсĕр ÿстерсе пыраççĕ. Абузахмин юлташăн цехĕнчи стахановецсем Котов, Артемьев, Коротков, Кондратьев юлташсем мартăн 4-мĕшĕпе 5-мĕшĕнче нормăна 250—295-шер процент тултарчĕç.

Иванов юлташ ертсе пыракан цех коллективĕ, февраль уйăхĕнчи плана 214 процента яхăн тултарнăскер, çак кунсенче тăтăшах 200—250 процент тултарса пырать.

Хулари предприятисемпе артельсенче ĕçлекен хĕрарăмсем Хĕрарăмсен Пĕтĕм Тĕнчери Кунне—мартăн 8-мĕшне ĕçре çĕнĕ çитĕнÿсем тунипе паллă тăваççĕ. Комбинатри Назаров юлташ ертсе пыракан цехри стахановкăсем Ашуркина, Курочкина юлташсем февраль уйăхĕнче виçшер норма туса ĕçленĕ. Март уйăхĕнче вĕсем тăтăшах ĕç нормине 350 процент е ытларах та пурнăçласа пыраççĕ. Вĕсем мартăн 8-мĕшне çур уйăхри производство планне тултарнипе кĕтсе илеççĕ.

Клара Цеткин ячĕпе тăракан бригадăри стахановкăсем Сапарова юлташ ĕç нормине 315 процент, Лесина, Брошина юлташсем 250 процент тултараççĕ.

Х. Лисин.

Патриоткăсен обязательстви

Пĕтĕм Союзри трактористкăсен 1942 çулхи социализмлă ăмăртăвĕнче хĕрарăм-трактористкăсен Рязань облаçĕнчи Рыбновски МТС-ĕнчи Даша Гармаш ертсе пыракан бригади малти вырăна тухрĕ. Даша Гармаш ертсе пыракан бригада 15 лаша вăйлĕ кашни тракторпа, çемçе çĕре сухалани çине куçарсан, 1.077 гектар çинчи ĕçе тунă. Çапла вĕсем сезонра тумалли ĕç нормине икĕ хут çурă ирттерсе пурнăçланă, 6.082 килограмм горючи перекетленĕ.

Трактористкăсен 1943 çулхи Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвне хутшăнса, Даша Гармаш юлташăн бригади 15 лаша вăйлĕ кашни тракторпа, çемçе çĕре сухалани çине куçарсан, 1.100 гектар çинчи ĕçе тума, çуракине, тырпулсене пухса кĕртес ĕçе, ирхипе кĕрхи çĕртмесене чи кĕске сроксенче тата пысăк пахалăхпа туса ирттерме обязательство илчĕ, нормăпа расходламалли горючин 15 процентне перекетлесе хăварма йышăнчĕ. Вăл мĕнпур трактористкăсене Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва тухма чĕнчĕ.

Даша Гармаш юлташăн бригадинчи трактористкăсен чĕнĕвĕ, вĕсем ĕçлесе тунă пысăк çĕнтерӳ Чăваш республикинчи трактористкăсене çĕнĕрен пысăк çитĕнӳсем туса ĕçлеме хавхалантарчĕ. Хĕрарăм-трактористкăсен бригадисем тата уйрăм трактористкăсем Пĕтĕм Союзри ăмăртăва çĕнĕ обязательствăсем илсе хутшăнаççĕ.

Шăхасан МТС-ĕнчи трактористкăсем Даша Гармаш бригадин чĕнĕвне сӳтсе-явса, 15 лаша вăйлĕ кашни тракторпа, çемçе çĕре сухалани çине куçарсан) 800 гектар çинчи ĕçе тума пулчĕç. Трактористскăсем: Нина Иванова 450 гектар, Серафима Сидорова, Евдокия Николаева, Варвара Васильева хăйсен сменисенче 400-шер гектар çинчи ĕçе тума тата ĕçе лайăх та кĕске срокра туса ирттерме пулчĕç.

Шăхасан МТС-ĕнчи трактористкăсем кăçал ĕçлеме панă горючие 10 процент перекетлесе хăварма обязательство илчĕç. Кăçал вĕсем уйхир ĕçне пĕр простойсăр туса пыма хатĕрленеççĕ. Хăйсен тракторĕсене вĕсем лайăх пăхса упрама, тракторпа мастерсем пек ĕçлеме вĕренме, бригадăсенче ĕç дисциплинине çирĕплетме, тракторсене туллин ĕçлеттерес тĕлĕшре пример кăтартса пама пулчĕç. Апрелĕн 1-мĕшĕ тĕлне вĕсем хăйсен кашни тракторĕ валли икшер комплект уширительсем тата тракторсен запаслă пайĕсене нумай туса хатĕрлеççĕ, горючи тата сĕрмелли материалсем ямалли инвентаре юсаса йĕркелеççĕ.

Шăхасан МТС-ĕн трактористкисем Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса хăйсем çине илнĕ обязательствăсене чыслăн пурнăçлама хатĕрленеççĕ. 1943 ялхуçалăх çулĕнче вĕсем фронтри геройбоецсене тивĕçлĕ пахалăхпа ĕçлĕç.

К. МОИСЕЕВА.

Трактористкăсем ăмăртăва тухрĕç

ВАРМАР. Пирĕн МТС-ра хĕрарăм-трактористкăсен бригадисем иккĕ. Иртнĕ çулта трактористкăсем хăйсен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕнче паха çитĕнӳсем тума пултарчĕç. Хĕрарăм-трактористкăсен Чернов юлташ ертсе пыракан бригади 1942 çулта тракторпа тумалли ĕçсен планне 143 процент тултарса, 827 килограмм горючи перекетлесе, Чăваш республикинчи хĕрарăм-трактористкăсен бригадисем хушшинче малти вырăна тухрĕ. Бригада ЧАССР Наркомземĕпе Политсекторĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне илме тивĕçлĕ пулчĕ.

Иртнĕ çулта тунă çитĕнӳсемпе лăпланса лармасăр, хĕрарăм-трактористкăсем тракторсене юсанă çĕрте пысăк тимлĕхпе ĕçлеççĕ. Рязань облаçĕнчи Рыбновски МТС-ри хĕрарăм-трактористкăсен Дарья Гармаш ертсе пыракан бригади Совет Союзĕнчи мĕнпур трактористкăсем патне янă çырăва сӳтсе-явса, пирĕн МТС-ри трактористкăсем Пĕтĕм Союзри ăмăртăва хутшăнчĕç, хăйсем çине пысăк обязательствăсем илчĕç.

Хĕрарăм-трактористкăсем кăçал 15 лаша вăйлĕ кашни тракторпа 625 гектартан кая мар сухалама, горючин 10 процентне перекетлесе хăварма, ялхуçалăхĕнчи пур ĕçсене те чи кĕске сроксенче, пысăк пахалăхпа туса ирттерме пулчĕç.

И. Волков,
МТС политотдел пачальникĕн комсомол енĕпе ĕçлекен помощникĕ.

Пултаруллă трахсестра Рахманова

— 1941 çулта манăн куç курми пула пуçларĕ. Эпĕ çавăн çинчен çийĕнчех ялти трахсестрана—Елизавета Михайловнăна пĕлтертĕм. Вăл манăн куçа сыватма кулленех киле çӳреме пуçларĕ. «Ан хуйхăр, Валентина, санăн куçу кĕçех тӳрленет», тесе лăплантаратчĕ. Чăнах, 1942 çулта, Елизавета Михайловна тăрăшнипе, куçăм сывалчĕ. Тем пекех тав ăна мана куракан тунăшăн, — çакăн пек каласа пачĕ «Пламя труда» колхоз членĕ Валентина Морозова.

Елизавета Михайловна хăйĕн ĕçне юратса тăвать. Колхозниксемпе колхозницăсем ăна юратаççĕ, хисеплеççĕ, мухтаççĕ.

Елизавета Михайловна Рахманова трахсестра пулса 1938 çултанпа ĕçлет. Вазан ялне 1940 çулта пынă. Икĕ çул хушши ĕçлесе вăл 340 çынна трахома чирĕнчен сыватнă. Ялта халĕ трахомăпа чирлисем татах 60 çын пур. Рахманова юлташ вĕсене те çитес вăхăтрах сыватса çитерессишĕн мĕнпур вăя хурса ĕçлет.

Кунсăр пуçне Рахманова юлташ — ялти паллă агитатор. Вăл ăшă тумтирсем, танксемпе самолетсем тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе тата ялти ытти ĕçсене те активлăн хутшăнать.

П. Кузьмин.

Шăмăршă районĕ.

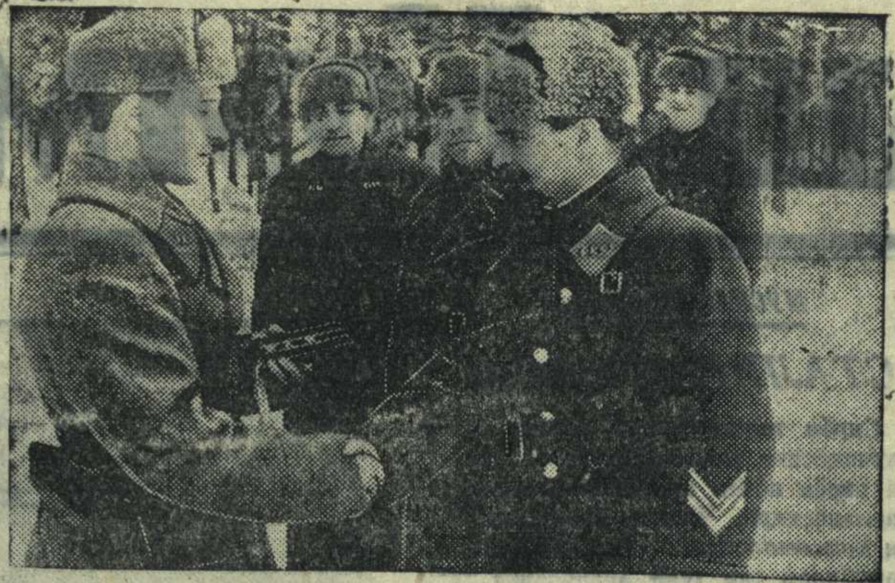

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ. **Укерчĕк çинче:** Н-ски чăсăн командирĕ Петерс полковник Совет Союзĕн Геройне — чăваш халăхĕн чаплă ывăлне П. В. Лаптев майора погонсем парать.
М. БЕРКОВИЧ фотоӳкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

КАШНИ КОМСОМОЛЕЦ 300 ĔÇКУНĔ ТУНĂ

1942 çулта «Марс» колхоз çуракине тĕплĕн хатĕрленсе, лайăх туса ирттерчĕ. Акара комсомолецсенчен ятарласа тунă бригада ĕçлерĕ. Колхоз çуртыррисене 8 талăх хушшинче акса хăварчĕ, комсомолецсен хоз çуртыррисене 8 талăк хушшинче вĕçлерĕ. Çапла майпа «Марс» колхоз 1942 çулта кашни гектартан çĕр пăт тырă туса илчĕ. Çуракинче çеç мар, уборка вăхăтĕнче те, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем хатĕрлесе парас ĕçре те комсомолецсем пуçарулăхпа хастарлăх кăтартрĕç. Пур комсомолецсем те колхозра лайăх ĕçлерĕç, 300 ĕçкунĕнчен кая ĕçлесе илнĕ комсомолецсем пулмарĕç.

Хальхи вăхăтра пирĕн колхоз çуракине тухма хатĕрленсе çитрĕ. Кăçал акма пире 939 центнер вăрлăх кирлĕ, çакăн чухлĕ вăрлăха эпир акма хатĕрлесе хунă. Вăрлăхсен пахалăхĕ лайăх. 643 гектар çинче юр тытса хăварнă, уя 722 тонна тислĕк кăларнă. Çак ĕçе пĕтĕмĕшпех комсомолецсемпе çамрăксен вăйĕпе тунă. Ялхуçалăх инвентарĕсем те ĕçе хатĕр, пурĕ 40 плуг, 10 сеялка, 48 сӳре юсаса лартнă. Колхозра агрокружок ĕçлет. Унта колхоз çамрăкĕсем ялхуçалăх ĕçне вĕренеççĕ.

Агитациллĕ ĕçре пирĕн комсомолецсем пысăк активлăх кăтартаççĕ. Анлантаруллă ĕç ялта куллен пулса пырать. Кашни колхозник, колхозница фронта пысăкрах пулăшу парассишĕн тăрăшать. Пирĕн «Марс» колхоз членĕсем Хĕрлĕ Çар фондне 360 пăт тырă хыврĕç, танксен колоннине тума 250 пин тенкĕ укçа пухса пачĕç. Комсомолецсемпе çамрăксем вара самолетсен эскадрильине тума 31.000 тенкĕ укçа пухса пачĕç.

С. Галиев,
«Марс» колхозри комсомол организацин секретарĕ,
Елчĕк районĕ

Таварçавранăш планне ирттерсе тултарнă

ШАХАСАН. (**Хамăр корр.**). Райпотребсоюз февраль уйăхĕнчи таварçаврăнăш планне ирттерсе тултарчĕ. Пĕрремĕш квартал планне 75,5 процент пурнăçланă. Матьшӳри сельпо (председателĕ Н. Калинин) 1-мĕш кварталти таварçаврăнăш планне 101 процент, Кошнаруйĕнчи сельпо — 112,5 процент, Уйкас Кипекри сельпо—102 процент, Ямашри сельпо — 190 процент пурнăçланă.

Анчах хăшпĕр сельпосем таварçаврăнăш планне тултарас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлеççĕ-ха. Кипечри сельпо (председателĕ К. Шаркова) пĕрремĕш квартал планне паянхи куна мĕнпурĕ те 41 процент, Атнашри сельпо 46,5 процент çеç пурнăçланă.

Пай укçи пухас тĕлĕшпе уйрăмах Ямаш, Матьшӳ, Уйкас Кипек, Шăхасан сельповĕсем лайăх тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Ямаш сельповĕ пĕрремĕш кварталта пай укçи пухмалли плана 300 процент, Матьшӳ сельповĕ — 250 процент тултарнă. Анчах Кипечри сельпо уйăх çурă хушшинче пай укçи пĕр пус та пухман. Унта члена илес ĕç те сӳрĕккĕн пырать.

Çитĕнӳсемпе пĕрлех, сутуилӳ ĕçĕнче çитменлĕхсем те пур. Магазинсенче кӳрсе килнĕ таварсене темиçе эрне хушши сутмасăр выртараççĕ. Шăхасан район центрĕнчи магазин пĕр уйăха яхăн ĕнтĕ 5.000 тенкĕлĕх тавара сутмасăр тытса усрать.

Сельпо столовăйĕнче (заведующийĕ Петров) нимĕн йĕркелĕх те çук: таса мар, официанткăсем апата хăварт памаççĕ, çителĕклĕ таран кашăк-чашăксем çук.

В. Веселов.

ТРАКТОРПА ĔÇЛЕМЕ ОТЛИЧНО ВĔРЕНЧĔÇ

Шăхасан МТС-ĕ механизаторла кадрсем хатĕрлес ĕçе пысăк вырăна хурса туса пырать. Трактористсем вĕрентсе хатĕрлекен курс кĕркуннерен пех ĕçлет. Халĕ тата 72 çын вĕренеççĕ. Занятисене тата практикăллă вĕренĕве опытлă механиксем Северов, Денисов юлташсем ертсе пыраççĕ. Курсантсем тракторсене юсанă çĕрте практикăра пулчĕç. Çамрăк комсомолкăсем С. Тихонова, Н. Николаева, С. Александрова комсомолкăсем, Иванов тата ытти юлташсем тракторпа ĕçлеме отлично вĕренчĕç.

Н. Кондаков.

Ют çĕршывĕсенче

Союзниксен стратегийĕ çинчен лорд Страболджи тухса калани

ЛОНДОН, мартăн 2-мĕшĕ. (ТАСС). Февралĕн 28-мĕшĕнче Вудгринра (Лондонăн çурçĕр пайĕ) Хĕрлĕ Çар 25 çул тултарнине уявласа ирттернĕ. Уявра лорд Страболджи сăмах тухса каланă. Хăйĕн сăмахĕнче вăл Англипе Америка армийĕсем континент çине тапăнса кĕрессине нимĕнпе те улăштарма пулмасть, тенĕ. «Хĕрлĕ Çар çав тери пысăк çитĕнӳсем тунă пулин те, —тенĕ Страболджи,—вăхăт пирĕнче мар-ха. Германи çарĕсен чи лайăх пайĕсене пĕтернипе, юлнă пайне хавшатнипе, пирĕн вырăс союзниксем кирлĕ вăхăтра çĕнтерӳ тума май пачĕç. Çавăн пек пирĕншĕн ырă вăхăт нумая пымĕ тен. Эпир американецсемпе пĕрле хамăрăн пысăк тата пĕрмаях ӳссе пыракан вăйсемпе усă курса нимĕçсен 10 дивизийĕпе çеç çапăçрăмăр. Çав вăхăтрах вырăссем тăшманăн 240 дивизийĕпе çапăçрĕç. Пирĕншĕн лайăх пулса тăнă лару-тăрупа усă курса пирĕн американецсемпе пĕрле пысăк жертвăсем тӳсме хатĕр пулас пулать. Эпир вăхăта сая яма пултараймастпăр».

СОЮЗНИКСЕН АВИАЦИЙĔ ГЕРМАНИПЕ ГОЛЛАНДИ ÇИНЕ ВĔÇСЕ ПЫРСА ТАПĂННИ

ЛОНДОН, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, Америка бомбардировщикĕсем ĕнер кăнтăрла Германипе Голландири тĕрлĕ объектсем çине вĕçсе пырса тапăннă. Çав соединенисенчен пĕри нимĕçсен Гамм ятлă паха чугунçул узелĕ патне çитнĕ, çул çинче тăшман хирĕç тăнине тĕл пулман.

Бомбăсем тӳрремĕнех лекнисене паллă тунă. Каялла таврăннă чухне сывлăшра темиçе хутчен çапăçусем пулса иртнĕ, вĕсенче тăшманăн 14 самолетне персе антарнă.

«Вĕçекен крепость» текен самолетсен тепĕр соединенийĕ Ротердамри верфьсене атакăланă.

Англи бомбардировщикĕсен соединенийĕсем иртнĕ çĕрле хĕвеланăç Германи çине вĕçсе пырса тапăннă.

БЕРЛИН ÇИНЕ БОМБĂСЕМ ПĂРАХНИН РЕЗУЛЬТАЧĔСЕМ

СТОКГОЛЬМ, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). «Нюадатлигет алеханда» хаçатăн Берлинри корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: «Берлина бомбардировка туни пожарнăй командăсем умне çав тери йывăр задачăсем лартнă. Вĕсен хăйсен юлашки вăйне хурса ĕçлемелле пулчĕ. Тиргертенри тата Берлинăн кăнтăр-хĕвеланăç пайĕнчи çуртсене нумай çĕмĕрнĕ». Берлинри обер-бургомистр Штерер халăха чĕнсе каланинче бомбардировка столицăна нумай сиен тунине палăртнă. Урамсенче çуртсем ишĕлнинчен тасатма тата çуртсене юсама столицăра пур ĕç вăйне пĕтĕмпех хутшăнтармалла, тенĕ.

НИМĔÇ ВОЙСКИСЕНЕ ШВЕЦИ УРЛĂ КАÇАРАССИНЕ ЧАРМА ЫЙТНĂ

СТОКГОЛЬМ, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). «Эскиньстуна Курирен» хаçат Швеци правительствинчен нимĕç войскисене Швеци урлă каçарассине чарма ыйтать. Хăй епле вырăн йышăнса тăни çинчен Швеция хăйне хăй отчет парас вăхăт çитрĕ, тесе çырать хаçат. Салтаксем (вĕсен хушшинче карательсем те пур) Швеци урлă лăпкăнах каçса каяççĕ.

ТĔНĔЛ ДЕРЖАВИСЕН ФЛОЧĔН ВАТАÇĔР ТИНĔСРИ ÇУХАТĂВĔСЕМ

ЛОНДОН, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, Итали вăрçа хутшăннăранпа союзниксен авиацийĕ Вăтаçĕр тинĕсре Италипе Германин суту-илӳ карапĕсене 587-рен кая мар путарнă е сиен тунă. Нумай чухне атакăсен результатне пĕлме пулман пирки, тăшман çухатăвĕсем вăл цифрăран иртсе каяççĕ пулĕ, теççĕ.

АЛБАНИРИ ЛАРУ-ТĂРУ

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» пĕлтернĕ тăрăх, Албанире тăракан итальянецсен оккупациллĕ çарĕсем хушшинче нумаях пулмасть пăлхавсем пулса иртнĕ. Итальянецсен пĕр батальонне хĕçпăшалсăрлатнă та Дураццоран Италие конвойпа ăсатнă. Совет Союзне хирĕç пыракан вăрçа хутшăнтарас шутпа итальянецсем Албани легионĕ тенĕскерне тума хăтланса пăхнă, анчах унта кĕме никам та килĕшмен.

ФРАНЦУЗСЕН ТАНЖЕРТИ ПОЧТĂПА ТЕЛЕГРАФ БЮРОВНЕ ИСПАНЕЦСЕМ ТЫТСА ИЛНĔ

ЛОНДОН, мартăн 5-мĕшĕ. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер каçхине французсен Танжерти почтăпа телефон бюровне Испани влаçĕсем тытса илнĕ. (Çурçĕр Африкăри пĕтĕм тĕнче зони). Танжерти радио Испани войскисем французсен почтăпа телеграф бюровне тытса илнине çирĕплетсе çапла калать: Танжерта «çак аван мар ĕçрен тĕлĕннĕ», тет.

Пĕлтерӳ

Мартăн 8-мĕшĕнче, каçхине 8 сехетре, Советсен Çурчĕн ларусем ирттермелли залĕнче Пĕтĕм Тĕнчери Хĕрарăмсен Коммунистла Кунĕ — мартăн 8-мĕшĕ—ячĕпе парти, совет тата общество организацийĕсен хĕрарăмсен активĕпе пĕрле ирттерекен чаплă ларăвĕ пулать.

Ларăва чĕнӳ билечĕсемпе кĕмелле. Билетсене ВКП(б) Горкомĕнче илмелле.

Горсовет Исполкомĕ.
ВКП(б) Горкомĕ.

Совет хĕрарăмĕ отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче

Хĕрарăмсен Пĕтĕм Тĕнчери Кунне халĕ совет халăхĕ нимĕç фашисчĕсен захватчикĕсемпе хаяррăн кĕрешнĕ вăхăтра ирттерет.

Хĕрарăма ирĕке кăларни епле пысăк вăй пулса тăнине, вĕсен вăйĕсемпе пултарулăхне ӳстерсе янă государствăра хĕрарăм вырăнĕ епле пысăк пулнине СССР примерĕ тăрăх пĕтĕм тĕнче курса тăрать.

Фронтра вĕсем тискер тăшмана çĕмĕрме хамăр боецсемпе командирсене паттăррăн, хăйсен пурнăçне шеллемесĕр пулăшаççĕ. Нимрен хăраман совет хĕрĕсем, тăшман вăйлăн персе тăнине пăхмасăрах, çапăçу хирĕнчен аманнисене иле-иле тухаççĕ. Госпитальсенче вĕсем аманнă боецсене амăшĕсем пек юратса, хĕрхенсе пăхаççĕ.

Тылра пирĕн санитаркăсемпе медсестрасен, фельдшерицăсемпе врачсен çĕнĕ отрячĕсем ӳссе çитĕнчĕç. Килхуçи хĕрарăмĕ пулнăскерсем фабрикăсемпе заводсене кайса станоксем умне тăчĕç. Вĕсем шахтăсенче ĕçлеççĕ, нефть кăлармалли шăтăксем чаваççĕ. Вĕсем партипе совет оргăнĕсен пуçĕнче тăраççĕ, колхозсене ертсе пыраççĕ. Красноармеецсем валли вĕсем кĕпе-йĕм çĕлеççĕ, вĕсен çемьисемшĕн тăрăшаççĕ. Вĕсем боецсем патне чĕререн çырнă çырусем яраççĕ, аманнă воинсем валли хăйсен юнне параççĕ. Пирĕн хĕрарăмсен усăллă тĕрлĕ ĕçĕсене каласа та пĕтерес çук.

Севастопольшĕн пынă çапăçура 300 нимĕçе ытла вĕлернĕ Людмила Павличенко снайперăн ятне пĕтĕм тĕнче пĕлсе тăрать. Çавăнтах çар фельдшерĕ Мария Лессовая чапа тухнă, вăл пĕр кун хушшинче çапăçу хирĕнчен аманнисене — 21 çынна хĕçпăшалĕ-мĕнĕпех илсе тухнă. Пĕтĕм хĕвеланăç фрончĕ тăрăх санитари ротин командирĕ Вера Крыловăн чапĕ сарăлнă. Отечественнăй вăрçăн фрончĕсенче чапа тухнă хĕрсен ятне çĕршер, пиншер асăнма пулать.

Авиацире совет хĕрарăмĕ вăрçăччен хисеплĕ вырăн йышăннă, фашистсене хирĕç пыракан вăрçă кунĕсенче те вăл çавăн пек вырăнах йышăнса тăрать. Служба ĕçĕсене тунă чухне вилнĕ хăюллă летчица — Совет Союзĕн Геройĕ М. Раскова отечественнăй вăрçăн пирвайхи кунĕсенчен пуçласах действующи армире çар летчикĕсем хушшинче пулнă. Вăл бомбардировочнăй авиаполкăн командирĕ пулса ĕçленĕ.

Нумаях пулмасть, Оборона Халăх Комиссарĕ приказĕ тăрăх, çĕрлехи бомбардировщиксен 588-мĕш авиаполкне тăшманпа çапăçнă çĕрте хастарлăх, çирĕплĕх, хăюлăх, йĕркелĕх тата çирĕп дисциплина кăтартнăшăн гвардейски полк ятне панă. Вăл полка паттăр хĕрарăм-командир — гварди майорĕ Е. Д. Бершанская ертсе пырать.

Тăшманăн тылĕнче, халăхшăн тавăракансен хушшинче арçынсемпе пĕрлех паттăр партизанкăсем кĕрешеççĕ. Гитлерла пусмăрçăсемпе, вĕлерекенсемпе, çаратакансемпе вĕсен уйрăм ыйту пур. Ирĕклĕ совет хĕрарăмĕ нимĕç захватчикĕсен влаçĕ аллинче этем хуйхипе асапне курманни юлмарĕ. Гитлерла йытăсем хĕрарăм чысĕнчен мăшкăлларĕç, этем тивĕçлĕхне тытса илчĕç, чура туса хучĕç. Совет хĕрарăмĕсем-партизанкăсем пирĕн çĕршыв çине ултавлăн тапăнса кĕнĕ тăшмана пур майсемпе те çĕмĕреççĕ.

Отечественнăй аслă вăрçăра пулнă хĕрарăмсен 1942 çулхи май уйăхĕнче Мускаврa пулса иртнĕ митингĕнче учительница Федоринчик, Севастополе паттăррăн хӳтĕленĕ çĕрте пулнăскер, çапла каланă:

«Хĕрарăм пулса эпĕ калатăп: фашизмран хăрушăрах тăшман пирĕн çук. Учительница пулса эпĕ пĕтĕм культурăллă этемлĕхпе пĕрле çапла калатăп: çав тĕттĕмлĕх шăрши тĕп пултăр, тетĕп. Амăшĕ пулса эпĕ тĕнчере пурăнакан пур çынсене те çакна калатăп: ăнланăр, фашизм тапăнма пултарнă чухне пирĕн ачасем нихăçан та телей курас çук, тетĕп».

Совет учительницин çак хĕрӳллĕ сăмахĕсенче пирĕн çĕршыври миллионшар хĕрарăмсен шухăш-кăмăлĕсемпе туйăмĕсем палăрса тăраççĕ.

Пурнăçне халăхшăн панă Зоя Космодемьянскаяпа Лиза Чайкина тунă нихăçан манми паттăр ĕçсем çумне вуншар тата çĕршер çĕнĕ тĕслĕхсем хутшăнчĕç.

Миллионшар совет хĕрарăмĕсем, ваттисем те, çамрăккисем те, хамăр тылра хастарлăн ĕçлеççĕ. Вăрçă вăхăтĕнче колхозлă ялта хĕрарăм ĕçе татса паракан вăй пулса тăчĕ. Колхоз производствин чи паллă участокĕсенче вăл арçын вырăнĕнче ĕçлет. Хĕрарăмсем колхозсене ертсе пыраççĕ, тракторсемпе комбайнсем çинче ĕçлеççĕ, суха сухалаççĕ. Администраципе хуçалăх, совет, парти, комсомол ĕçĕнче вĕсенчен нумайĕшĕ çав тери пысăк пултарулăх, пуçарулăх, йĕркелĕх кăтартнипе арçынсене тĕлĕнтереççĕ.

1942 çулхи çуркунне трактористкăсен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвне 165 пине яхăн тракториска хутшăннă. Рязань облаçĕнчи Рыбновски МТС-ри комсомолка Даша Гармашăн бригади хăйĕн ăнăçлă ĕçĕсемпе уйрăмăнах палăрчĕ. Унăн бригадинче кашни трактор пуçне планпа шутласа хунă 487 гектар вырăнне 1.296 гектаршар сухаланă. Çĕршер, пиншер трактористкăсем сменăра икшер, виçшер, тăватшар норма таранччен тултарнă.

«Хĕрарăмсем колхозра — пысăк вăй», тенĕ Сталин юлташ 1933 çулхи март уйăхĕнче, колхозник-ударниксен Пĕтĕм Союзри съездĕнче. Халĕ, вăрçă кунĕсенче, колхоз стройĕ ӳстерсе йышлăлатнă çав вăйăн пысăк пĕлтерĕшĕ пушшех те уççăн курăнать.

Промышленность производствинче совет хĕрарăмĕ-работница яланах паллă вырăн йышăнса тăнă. 1939 çулта промышленноçра хĕрарăм-инженерсемпе техниксен хисепĕ çеç 100 пинтен ытла пулнă, хĕрарăм-научнăй работниксем 12,5 пин çын пулнă.

Вăрçă кунĕсенче промышленноçа çĕнĕрен çĕршер пин хĕрарăм хутшăнчĕ. Ватă, тава тивĕçлĕ мастерсем, хăйсен ученицисен—хĕрарăмсен пултарулăхĕ çинчен, вĕсем техникăна çарти пек хăвăрт вĕренсе çитни çинчен питĕ мухтаса калаçаççĕ.

Мария Косогорова СССР-ти чи лайăх шахтăсенчен пĕрне ертсе пырать. Кузнецкри металлурги комбинатĕнче линшер хĕрсемпе хĕрарăмсем станочницăсем, слесарьсем, электриксем, автогенщиксем, сварщиксем пулса ĕçлеççĕ.

Хĕрарăмсем оборона завочĕсен цехĕсенче—танксем, авиаци, мотор, снаряд тăвакан тата ытти заводсенче, пароходсем тăвакан верфьсенче, чугунçул транспорчĕ çинче хастарлăн, пĕтĕм вăя хурса, час-часах ик çыншăн, виç çыншăн ĕçлеççĕ. Вĕсен пултаракан аллисем фронта каякан миллионшар снарядсем, патронсем туса кăлараççĕ. Пирĕн хĕрарăмсем пĕтĕм хамăр халăхпа пĕрле тăшмана çĕнтерессине туптаççĕ.

* * *

Тăваттăмĕш уйăх ĕнтĕ Хĕрлĕ Çар 1.500 километр таран сарлакăш фронтра ăнăçлă наступлени туса пырать. Ку тарана çитсе гитлерла ирсĕрсенчен 14 облаçа, края, автономиллĕ республикăна ирĕке кăларнă, тăшманăн 112 дивизине аркатса тăкнă. Виçĕ уйăх хушши пынă наступленире тăшманăн 700 пин ытла салтакĕпе офицерне пĕтерсе тăкнă, 300 пин çынна ытла тыткăна илнĕ, тăшманăн пит нумай техникине тытса илнĕ е пĕтерсе тăкнă. Совет çĕршывĕнчен тăшмана массăллăн хăваласа кăларасси пуçланчĕ. Çакă ĕнтĕ совет патриочĕсен чĕрисене савăнăç кӳрет, ĕçре çĕнĕ паттăрлăх кăтартса пама вĕсене хавхалантарать. Хĕрлĕ Çар тунă çитĕнӳсенче хĕрарăм тăрăшса ĕçлени те паллă вырăн йышăнса тăнипе совет хĕрарăмĕ хĕпĕртесе савăнать.

Верховный Главнокомандующин приказĕ çине совет халăхĕ ĕçпе ответлет. Заводсемпе фабрикăсенче, колхозсемпе совхозсенче, пĕтĕм çĕршывĕпех социализмлă ăмăртăвăн çĕнĕ хумĕ хăпарса пырать.

Хамăрăн çав тери юратакан тăван çĕршывăн ырлăхĕшĕн тата хастарлăрах ĕçлер, тискер, усал, ирсĕр тăшмана çĕнтерессине пĕтĕм халăхпа пĕрле пĕр чарăнмасăр туптар.

Нимĕç захватчикĕсене вилĕм!

В. ГРИЗОДУБОВА,
Подполковник, Совет Союзĕн Геройĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редакци секретарĕн—4—26, промышленность пайĕн—3—99, ялхуçалăх пайĕн—5—31, издательство конторин—0—23.

СТ 104

Типография № 1, Управления полиграф промышленности при СНК ЧАССР. Заказ № 2 Ф. б. 58. 42 п.